

ЖОРНОКУЙ ЮРІЙ МИХАЙЛОВИЧ

доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник Науково-дослідного інституту правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України, завідувач кафедри цивільного права та процесу Харківського національного університету внутрішніх справ
ORCID 0000-0001-9669-6062

УДК 346.26:502.14](477)

DOI 10.37772/2518-1718-2025-3(51)-10

ЕКОЛОГІЧНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ – ПРЯМИЙ ШЛЯХ ДО РОЗВИТКУ ЗЕЛЕНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА¹

Актуальність піднятої у цій статті проблематики пов'язана з тим, що вже сьогодні керівництву нашої країни слід вживати заходів, які б забезпечили більшу стабільність функціонування підприємництва в нових умовах, оскільки впровадження суперечливих заходів екологічної політики або взагалі їх відсутність стримують інвесторів, які не можуть передбачити майбутніх дій уряду тієї чи іншої країни у цьому напрямі.

У статті звертається увага, що впровадження зеленого підприємництва в Україні сприятиме вирішенню багатьох економічних та екологічних питань, що сприятиме ряду економічних переваг – створення нових робочих місць; збільшення надходжень до бюджету за рахунок зростання кількості підприємницьких товариств та обсягів їх виробництва; вихід на нові світові ринки збуту, де ще не сформувалися конкурентні відносини, тощо. До того ж розвиток зеленого підприємництва напряму стимулюватиме залученню іноземних інвестицій у національну економіку України.

Підкреслюється, що у спектрі напрацювання екологічної політики нашої країни, концепція зеленого підприємництва становить один з основних елементів інноваційного розвитку у процесі поствоєнного відновлення зруйнованої чи пошкодженої інфраструктури. Напрацювання концептуально-правових засад зеленого підприємництва в контексті інноваційного розвитку України дозволить мінімізувати споживання енергетичних ресурсів з огляду на їх значний дефіцит, що сприятиме формуванню здорового суспільства та стану природного середовища. Наведене зумовлює розробку плану заходів, що містили б розробку та впровадження зелених технологій (наприклад, відновлюваних джерел енергії, управління відходами, зменшення вуглецевого забруднення тощо); застосування інноваційних методів енергозбереження та енергоефективних будівельних матеріалів (утеплювачів з високою теплопровідністю, систем енергозбереження тощо).

Ключові слова: екологічна політика, зелене підприємництво, інвестиції, технології, підприємницьке товариство, захист прав, відповідальність.

Постановка проблеми. Сьогодні у складних соціальних, економічних, політичних та екологічних умовах актуальними залишаються питання напрацювання нових моделей розвитку суспільства в цілому. У світовому масштабі однією з найбільших є проблема стабільного погіршення стану навколишнього середовища, що першочергово пов'язано з шкідливим виробничим підприємництвом. Проте країни у всьому світі не полишають основної мети – сталий розвиток, що має забезпечувати баланс між економічним зростанням, соціальною стабільністю та екологічною безпекою.

У контексті окресленої проблематики можна зазначити, що за період економічних перетворень у структурі промислового виробництва України різко зросла частка сировинно- та енергомістких галузей, що негативно впливає на якість навколишнього середовища. З огляду на це сьогодні досить важливим для нашої країни є створення таких умов функціонування національної економіки, які б дозволили зменшити рівень шкідливих викидів та обсягів використання невідновлювальних ресурсів, поліпшити екологічну ситуацію в країні, а відтак забезпечити стабільний рівень її економічного зростання. Таким

¹ Статтю підготовлено в межах фундаментальної теми «Інноваційні напрями розвитку екологічного права в умовах подолання наслідків російської агресії в Україні», РК УкрІНТЕІ № 0124U005147, 2025 р.

кроком, на думку окремих фахівців, може стати впровадження практики економічного господарювання, спрямованої не лише на отримання прибутку, а й на мінімізацію шкідливого впливу на навколишнє природне середовище, використання енерго- і ресурсозберігаючих технологій та формування ринку екологічних товарів і послуг. У цьому аспекті мова йде про розвиток зеленого підприємництва – діяльності, яка ставить за мету отримання прибутку від продажу екологічних товарів та надання послуг, що передбачають застосування методів та технологій, які зводять до нуля використання невідновлювальних природних ресурсів, а їх використання максимально сприяє створенню екологічних умов життя для споживачів, а також створює умови для напрацювання екологічної свідомості у суспільстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій за обраною темою свідчить, що основна увага при дослідженні проблематики напрацювання державної екологічної політики в Україні щодо розвитку зеленого підприємництва, навіть з урахуванням світового досвіду, приділяється в економічній літературі. В роботах С. В. Грубої, Ю. В. Єфімова, Л. В. Жарової та інших аналізується сучасний стан екологічної політики в нашій країні, існуючі перешкоди для впровадження передових світових практик щодо її удосконалення та звертається увага на нагальну потребу в удосконаленні чинного законодавства у цій сфері. Сучасна і економічна (більше), і правова наука (у меншому ступені) думка активно розвивається у контексті напрацювання доктрини щодо становлення та розвитку нового виду підприємницької діяльності – зеленого підприємництва. Так, в економічній літературі (Краус К. М., Краус Н. М., Степаненко Б. В. та інші) активно обговорюються питання напрацювання основних засад концепції «зеленого» бізнесу, у той час як у правовій літературі (В. Л. Бредіхіна, О. В. Розгон та інші) основний наголос зроблено на залученні інвестицій у розробку та впровадження екологічних інновацій для розвитку окремих сфер зеленого підприємництва.

Мета статті – з'ясування сучасного стану законодавства України та міжнародних нормативних актів, що забезпечують екологічну політику держави щодо становлення та розвитку зеленого підприємництва.

Виклад основного матеріалу. В умовах глобальних екологічних викликів та внутрішніх загроз, що пов'язані з військовою агресією та введенням воєнного стану в Україні, економічною кризою, гуманітарною катастрофою у нашій країні та іншими соціальними причинами, ставить на другий план важливі для суспільства проблеми екології, вирішення яких становить один з пріоритетів сучасного світового розвитку, а ефективне законодавче забезпечення екологічної політики держави набуває особливої

актуальності. Недосконалість сучасного нормативного регулювання, слабка інтеграція екологічних інвестицій та інновацій, а також недостатнє стимулювання «зеленого» підприємництва вимагають суттєвих змін, спрямованих на розвиток сталої «зеленої» економіки [1, с. 256]. Ці завдання є не лише викликами для України, а й можливістю продемонструвати прогресивний підхід до вирішення екологічних проблем на основі найкращих міжнародних практик. У такому зрізі «екологізація» економіки та підприємницької діяльності передбачає формування нового екологічно орієнтованого мислення та зумовлює потребу у напрацюванні нової екологічної політики держави.

Вперше термін «зелена» економіка був публічно застосований у роботі «Blueprint for a Green Economy» [2], присвяченій економічному обґрунтуванню концепції сталого розвитку. На противагу «зеленій» розглядається «коричнева» економіка. Колишній Генеральний секретар ООН Пан Гі Мун зазначив, що нам потрібні трильйони доларів у вигляді інвестицій для переходу від коричневої до зеленої економіки та закликав інвесторів, банкірів та інших фінансистів збільшити розміщення інвестицій у низьковуглецевій енергетиці і у розвитку екологічно стійких інфраструктур, оскільки, на його думку, ми можемо побудувати кращий, безпечніший світ для нинішнього і майбутніх поколінь [3, с. 292].

Відповідно до ст. 16 Конституції України обов'язком держави є забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи – катастрофи планетарного масштабу, збереження генофонду Українського народу. Отже, наша країна має напрацьовувати механізми екологічної політики з метою забезпечення подальшого соціального та економічного розвитку населення, а також соціальної відповідальності суб'єктів підприємства.

Екологічну політику пропонують розуміти як сукупність заходів, принципів та пріоритетів, спрямованих на збереження навколишнього середовища, раціональне використання природних ресурсів і попередження екологічних катастроф, а її формування має здійснюватися на основі національних інтересів та міжнародних зобов'язань держави у галузі охорони природи [4, с. 280]. Значення екологічної політики підкреслюється зростанням ролі екологічного чинника в економічних, соціальних і міжнародних відносинах, а її основними завданнями мають стати – 1) формування екологічної свідомості та цінностей у суспільстві; 2) забезпечення сталого розвитку й раціонального використання природних ресурсів; 3) інтеграцію екологічних стандартів і вимог у всі сфери діяльності; 4) зниження екологічних ризиків

для природи та здоров'я громадян; 5) удосконалення державної системи охорони довкілля [1, с. 257; 5, с. 130].

Для досягнення цілей екологічної політики застосовуються різноманітні інструменти, такі як екологічна оцінка впливу на довкілля та екологічні рейтинги забруднених територій. Екологічна політика передбачає розробку законодавчих, економічних, освітніх та адміністративних механізмів, що забезпечують впровадження екологічних стандартів та запобігання завданню шкоди природним ресурсам. Політика держави у цій галузі має бути інтегративною, тобто враховувати взаємозв'язки між економічним розвитком, соціальною стабільністю та охороною довкілля¹. Таким чином, спільною відповідальністю держави та соціуму стає напрацювання та реалізація екологічної політики, що має передбачати участь різних соціальних структур у процесах забезпечення її здійснення.

Один з основних напрямків екологічної політики України – це розробка та реалізація стратегічних і програмних документів, що визначають шляхи і механізми досягнення соціальних, економічних, екологічних та інших цілей. Основна увага при цьому має приділятися нормативним актам, що мають закріпити правову основу врегулювання зеленої економіки загалом та зеленого підприємництва безпосередньо. Наприклад, таким основоположним документом є Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» [7], який містить стратегічні пріоритети та ключові завдання у сфері охорони навколишнього середовища на наступні роки, а також визначає основні напрямки політики в екології, серед яких збереження біорізноманіття, адаптація до зміни клімату та інтеграція екологічних стандартів у всі сектори економіки. Цим Законом пріоритет віддається стабілізації екологічної ситуації до 2025 року, що має відбуватися завдяки реформуванню системи державного екологічного управління та впровадженню європейських екологічних стандартів. Важливими кроками є також удосконалення систем екологічного обліку та контролю, стимулювання підприємств до енергоефективності та впровадження електронного урядування.

Крім вказаного, Законом України «Про основні засади державної кліматичної політики» [8] визначено правові та організаційні засади державної кліматичної політики, спрямованої на забезпечення

низьковуглецевого та сталого розвитку України, її екологічної, продовольчої та енергетичної безпеки, досягнення кліматичної нейтральності, забезпечення пом'якшення наслідків зміни клімату та адаптації до неї, виконання міжнародних зобов'язань України у сфері зміни клімату, удосконалення національної системи інвентаризації антропогенних викидів парникових газів із джерел та поглинання поглиначами парникових газів, забезпечення функціонування національної системи моніторингу та оцінки досягнення цілей державної кліматичної політики та прогнозування у сфері зміни клімату. У контексті пом'якшення наслідків зміни клімату «зелені» технології зосереджені на розробці та впровадженні відновлюваних джерел енергії. Ці технології використовують природні елементи для виробництва електроенергії, пом'якшуючи нашу залежність від викопного палива, що виділяє вуглець.

Крім вказаних Законів Кабінетом Міністрів України ухвалено:

1) Стратегію формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату до 2035 року і затверджено операційний план заходів з її реалізації у 2024-2026 роках [9], метою якої є забезпечення сталого розвитку та ефективного переходу до низьковуглецевого розвитку, врахування цілей кліматичної політики під час повоєнної відбудови, а також підвищення рівня добробуту громадян та зменшення впливу зміни клімату;

2) Стратегію поводження з радіоактивними відходами в Україні [10], яка регулює питання управління радіоактивними відходами, їх зберігання, обробки, утилізації, транспортування та знешкодження, а також забезпечення екологічної безпеки у процесі їх поводження.

Загалом же варто зазначити, що в Україні з 1992 року започатковано процес переходу країни на принципи сталого розвитку, що віднайшло своє закріплення у затвердженні концепції Цільової комплексної міждисциплінарної програми наукових досліджень НАН України з проблем сталого розвитку, раціонального природокористування та збереження навколишнього середовища, за якою проблема сталого розвитку України об'єднує три важливі взаємообумовлені аспекти – соціально-економічний, природничий та техніко-технологічний. Сталий розвиток спирається на пріоритет соціально-економічного прогресу зі збереженням якості навколишнього середовища, належна якість якого у процесі такого розвитку стає не тільки його необхідною передумовою, а й кінцевим результатом. Важливим положенням сталого розвитку є розробка наукових основ і принципів системного моніторингу навколишнього середовища. Результати цієї роботи покликані визначити ступінь антропогенної ураженості екологічних

¹ Мішель Крозьє (французький соціолог) у теорії реформування суспільства відстоював нову логіку перетворень в умовах постіндустріального суспільства та акцентував увагу на соціальних аспектах, обґрунтовуючи необхідність нових підходів до використання людських ресурсів шляхом «обережної» стратегії «навчання» новій поведінці та новим моделям взаємостосунків у соціальному просторі [6, с. 43–52].

систем та механізмів забезпечення природних основ життя, науково обґрунтувати критерії та перспективні темпи наближення до сталого розвитку [11].

Проте необхідно застерегти, що всі ці заходи, пов'язані з нормативним забезпеченням екологічної політики України, напряду мають відповідати світовим та європейським тенденціям у цьому векторі розвитку. Так, 25 вересня 2015 року держави-члени ООН прийняли нову глобальну програму із забезпечення сталого майбутнього до 2030 року. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН «Перетворення нашого світу: Порядок денний розвитку у галузі сталого розвитку на період до 2030 року» (The 2030 Agenda for Sustainable Development) визначає 17 цілей сталого розвитку (17 Sustainable Development Goals) (ЦСР), які мають вирішити 169 завдань. Цілі сталого розвитку – орієнтири для встановлення цілей на національному рівні і є моніторинговим інструментом для вимірювання суспільного прогресу у 193 країнах світу. 15 вересня 2017 року в Україні Уряд представив Національну доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна», в якій представлено результати адаптації усіх 17 глобальних цілей, з урахуванням специфіки національного розвитку.

Зважаючи на всі екологічні загрози, які постали перед людством, 11 грудня 2019 року у Європарламенті було представлено та прийнято Європейський Зелений Курс (далі – ЄЗК), яким затверджено рух до кліматично нейтрального європейського континенту у 2050 році. Складовими такого курсу є: нульове забруднення довкілля; перехід до циркулярної економіки; «від ферми до виделки»; енергоефективне будівництво та реконструкція; механізм справедливого переходу; фінансування реалізації Угоди; чиста, безпечна і доступна енергія; посилення кліматичних амбіцій; сталий та «розумний» транспорт; відновлення біорізноманіття. Вільне переміщення людей і товарів через його внутрішні кордони є основною свободою ЄС і його єдиного ринку [12].

Однак, не лише міжнародні, урядові та громадські організації стають на сторону захисту навколишнього середовища, щороку все більше підприємницьких товариств вчиняють дії, пов'язані з власною соціальною відповідальністю і беруть активну участь у збереженні ресурсів планети. Так деякі транснаціональні корпорації (наприклад, Toyota, Google, Bosch, DHL та ін.) впроваджують екологічні проекти, першочерговою метою яких є збереження довкілля та створення «зелених» офісів¹.

Для більшості західних підприємців процес екологізації є добровільною, але в умовах конкуренції

¹ Офіс такого типу демонструє не лише один із трендів розвитку соціальної відповідальності бізнесу, а й показує зміщення фокусу корпоративних комунікацій виключно з внутрішніх проектів на зовнішні, більш глобальні [13, с. 386].

надзвичайно важливою справою, адже впровадження новітніх технологій завжди стимулювало економічні відносини. Така ж сама тенденція спостерігається і в Україні. Проте у нас ще додається мотивування підприємців до утворення окремого «зеленого» підприємництва. Серед низки вдалих прикладів – створення Міжнародної ліги підтримки екологічного підприємництва в Україні та розвиток малого і середнього бізнесу за програмою «Екологічний бізнес Харківщини» тощо. Метою згаданої програми є сприяння екологізації промислового виробництва й розвитку екологічного бізнесу Харківського регіону [14, с. 82–83].

Однак досі залишається невисвітленим питання щодо створення окремого напрямку економічної діяльності, що на комерційній основі сприяв би втіленню у нашій країні концепції зеленої економіки – зеленого підприємництва, становленню ринку екологічних товарів і послуг, застосуванню екологічно чистих та енергоефективних технологій і методів виробництва. Саме економіка, основу якої становить інноваційний тип господарювання, дозволяє створювати більше можливостей для формування передових та енергоефективних систем виробництва, надання послуг та споживання, а також забезпечити кардинальне поліпшення екологічної складової економічної безпеки як важливого фактора підтримання розвитку зеленого підприємництва у нашій країні. У зв'язку з чим постають виклики, пов'язані з проблемою розв'язання питань необхідності впровадження такого виду діяльності як зелене підприємництво в національну економіку України, проаналізувати його сучасний стан в нашій країні, визначити основні напрями його розвитку.

Існує ряд проблем, які можна розв'язати завдяки впровадженню зеленого підприємництва. В науковій літературі до них віднесено: 1) значну енергозалежність України від поставок органічного палива; 2) недосконалу систему утилізації відходів; 3) природомісткий тип виробництва, що призводить до зменшення запасів природних ресурсів та їх неефективного використання; 4) сировинну спрямованість експорту; 5) незбалансовану структуру ВВП, основну частку якого створюють галузі, що є потенційно екологічно небезпечними; 6) високий ступінь зношення основних засобів виробництва; 7) низький рівень екологічної безпеки [15, с. 34].

Зелене підприємництво – вид діяльності, що прагне звести до нуля негативний вплив на навколишнє середовище, при цьому маючи за мету прибутковість економічної діяльності. Можна стверджувати, що такий вид діяльності на пряму пов'язаний з організацією ведення підприємництва, метою якого є зменшення споживання матеріальних ресурсів і зниження негативного впливу діяльності на довкілля.

У новітніх умовах кожен суб'єкт, який здійснює підприємницьку діяльність, має, крім потреби у фінансових, матеріальних та трудових ресурсів, розуміти механізми використання існуючих природних ресурсів та вміти їх ефективно використовувати.

Крім зменшення впливу на навколишнє середовище, зелене підприємництво має прагнути до корисності для територіальної громади та національної економіки в цілому, і, як результат, позитивно впливати на світову економіку завдяки своїм новим екологічним бізнес-рішенням. Сучасні підприємства як цілісні майнові комплекси, які, як і раніше, використовують викопне паливо та інші невідновлювальні ресурси, в кінцевому результаті стануть старими і у будь-якому випадку мають перейти на використання відновлювальних джерел енергії. В цілому, зелене підприємництво є важливим, оскільки воно дозволяє товариствам підвищити імідж своєї діяльності, отримати конкурентні переваги і бути прикладом для інших суб'єктів підприємництва, їх контрагентів та споживачів у діях щодо зменшення власного негативного впливу на навколишнє природне середовище.

Висновки. Вже сьогодні керівництву нашої країни слід вживати заходів, які б забезпечили більшу стабільність функціонування підприємництва в нових умовах. Адже впровадження суперечливих заходів екологічної політики або взагалі їх відсутність стримують інвесторів, які не можуть передбачити майбутніх дій уряду тієї чи іншої країни у цьому напрямі. А це, натомість, відбивається на створенні вартості продукції, що внаслідок введення додаткових екологічних податків і заходів дорожчає, хоч і

стає більш екологічно чистою та ефективною у використанні.

Впровадження зеленого підприємництва в Україні сприятиме вирішенню багатьох економічних та екологічних питань, що сприятиме ряду економічних переваг – створення нових робочих місць; збільшення надходжень до бюджету за рахунок зростання кількості підприємницьких товариств та обсягів їх виробництва; вихід на нові світові ринки збуту, де ще не сформувалися конкурентні відносини, тощо. До того ж розвиток зеленого підприємництва напряду стимулюватиме залученню іноземних інвестицій у національну економіку України.

У спектрі напрацювання екологічної політики нашої країни, концепція зеленого підприємництва становить один з основних елементів інноваційного розвитку у процесі поствоєнного відновлення зруйнованої чи пошкодженої інфраструктури. Напрацювання концептуально-правових засад зеленого підприємництва в контексті інноваційного розвитку України дозволить мінімізувати споживання енергетичних ресурсів з огляду на їх значний дефіцит, що сприятиме формуванню здорового суспільства та стану природного середовища. Наведене зумовлює розробку плану заходів, що містили б розробку та впровадження зелених технологій (наприклад, відновлюваних джерел енергії, управління відходами, зменшення вуглецевого забруднення тощо); застосування інноваційних методів енергозбереження та енергоефективних будівельних матеріалів (утеплювачів з високою теплопровідністю, систем енергозбереження тощо).

ЛІТЕРАТУРА

1. Груба С. В. Законодавче забезпечення змісту екологічної політики держави. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 1. С. 256–260.
2. Pearce D. Blueprint for a Green economy / D. Pearce, A. Markandya, E. V. Barbier. London : Earthscan, 1989. 192 p.
3. Інвестиційне право : підручник / Ю. М. Жорнокуй, О. М. Шуміло, О. П. Суц та ін. ; за заг. ред. Ю. М. Жорнокуя. Харків : Право, 2015. 512 с.
4. Єфімов Ю. В. Особливості реалізації та ризики екологічної політики. *Теорія та практика державного управління*. 2020. № 2 (69). С. 275–283.
5. Жарова Л. В. Стратегічні засади та нормативно-правове забезпечення формування національної екологічної політики. *Механізм регулювання економіки*. 2008. № 4. С. 127–134.
6. Crozier M. The modern state – is a modest state. *Sociology of power*. 2011. № 2. Р. 43–52.
7. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року: Закон України від 28.02.2019 № 2697-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text> (дата звернення: 09.07.2025).
8. Про основні засади державної кліматичної політики: Закон України від 08.10.2024 № 3991-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3991-20#Text> (дата звернення: 09.07.2025).
9. Про схвалення Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року і затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024-2026 роках : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.05.2024 № 483-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/483-2024-%D1%80#Text> (дата звернення: 10.07.2025).
10. Стратегія поводження з радіоактивними відходами в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19.08.2009 № 990-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/990-2009-%D1%80#Text> (дата звернення: 20.07.2025).

11. Про затвердження концепції Цільової комплексної міждисциплінарної програми наукових досліджень НАН України з проблем сталого розвитку, раціонального природокористування та збереження навколишнього середовища: Розпорядження Національної академії наук України від 03.02.2010 № 31. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr031550-10#Text> (дата звернення: 01.07.2025).
12. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Sustainable and Smart Mobility Strategy – putting European transport on track for the future. 9.12.2020/ URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52019DC0640&from=ET> (дата звернення: 11.07.2025).
13. Kraus N. M., Kraus K. M., Osetskyi V. L. Green business in blue economy: quality management and development of innovative products. *Lecture Notes in Mechanical Engineering: Advances in Thermal Engineering, Manufacturing, and Production Management (ICTEMA 2020)*. Springer, Singapore (27-28 June 2021, Jalpaiguri, India). 2021. Vol. 1. P. 383–394.
14. Кривда О. В., Белова Д. С. Зелений бізнес – нова рушійна сила в економіці. *Сучасні проблеми економіки та підприємництва*. 2011. Вип. 6. С. 81–84.
15. Степаненко Б. В. Зелений бізнес в Україні: становлення та фінансування. *Економічний часопис-XXI*. 2010. № 9–10. С. 33–36.

REFERENCES

1. Hrubá, S. V. (2025). Legislative framework of the state's environmental policy. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, 1, 256–260 [in Ukrainian].
2. Pearce, D. (1989). *Blueprint for a Green economy* / D. Pearce, A. Markandya, E. B. Barbier. London : Earthscan. 192 p.
3. Zhornokui, Yu. M., Shumilo, O. M., et al. (2015). *Investment law*. Kharkiv : Pravo [in Ukrainian].
4. Yefimov, Yu. V. (2020). Features of implementation and environmental policy risks. *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia*, 2 (69), 275–283 [in Ukrainian].
5. Zharova, L. V. (2008). Strategic principles and regulatory and legal support for the formation of national environmental policy. *Mekhanizm rehulivannia ekonomiky*, 4, 127–134 [in Ukrainian].
6. Crozier, M. The modern state – is a modest state. *Sociology of power*. 2011. № 2. P. 43–52.
7. Law of Ukraine on the key principles (strategy) of the state environmental policy of Ukraine for the period till 2030 № 2697-VIII. (2019, February 28). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text> [in Ukrainian].
8. Law of Ukraine on the basic principles of the state climate policy № 3991-IX. (2024, October 8). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3991-20#Text> [in Ukrainian].
9. Ordinance of the Cabinet of Ministers of Ukraine on approving the Strategy for the formation and implementation of the state policy in the field of climate change for the period until 2035 and approving Action Plan for its implementation in 2024-2026 № 483-r. (2024, May 30). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/483-2024-%D1%80#Text> [in Ukrainian].
10. Ordinance of the Cabinet of Ministers of Ukraine on approving the Strategy for radioactive waste management in Ukraine № 990-r. (2009, August 19). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/990-2009-%D1%80#Text> [in Ukrainian].
11. Instruction of the National Academy of Sciences of Ukraine on approving the Concept of the target-oriented comprehensive interdisciplinary program of scientific research of the National Academy of Sciences of Ukraine on the problems of sustainable development, rational natural resource management and preservation of environment № 31. (2010, February 3). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr031550-10#Text> [in Ukrainian].
12. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Sustainable and Smart Mobility Strategy – putting European transport on track for the future. 9.12.2020/ URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52019DC0640&from=ET>
13. Kraus N. M., Kraus K. M., Osetskyi V. L. Green business in blue economy: quality management and development of innovative products. *Lecture Notes in Mechanical Engineering: Advances in Thermal Engineering, Manufacturing, and Production Management (ICTEMA 2020)*. Springer, Singapore (27-28 June 2021, Jalpaiguri, India). 2021. Vol. 1. P. 383–394.

14. Kryvda, O. V., & Bielova, D. S. (2011). Green business – new acting force in economics. *Suchasni problemy ekonomiky ta pidpriemnytstvo*, 6, 81–84 [in Ukrainian].
15. Stepanenko, B. V. (2010). Green business in Ukraine: establishment and financing. *Ekonomichnyi chasopys-XXI*, 9–10, 33–36 [in Ukrainian].

ZHORNOKUI YURII

2nd PhD in Law, Professor, Leading Researcher of the Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development of the NALS of Ukraine, Head of Civil Law and Procedure Department of the Kharkiv National University of Internal Affairs

STATE'S ENVIRONMENTAL POLICY – DIRECT PATH TO THE DEVELOPMENT OF GREEN ENTREPRENEURSHIP

Problem setting. The issues of elaborating new models for developing society in the whole remain currently relevant in such difficult conditions. One of the largest problems on a global scale is stable deterioration of the environment, which is related to hazardous industrial entrepreneurship. Given this, it is important for our country to create such conditions for the functioning of the national economy that would allow improving the environmental situation in the country, and therefore would ensure a stable level of its economic growth. In this respect, we are talking about the development of green entrepreneurship – activity that aims to generate profit from selling environmental goods and provision of services that involve the use of methods and technologies that nullify the usage of non-renewable natural resources, and their use contributes to the creation of ecological living conditions for consumers to the greatest possible extent, as well as creates conditions for the development of environmental awareness in society.

Analysis of recent researches and publications. While studying the issues of elaborating state environmental policy in Ukraine regarding the development of green entrepreneurship, the main attention is paid to the analysis of its current situation, existing obstacles to the implementation of advanced world practices regarding its improvement and to the need of improving legislation in this area. Modern economic and legal scientific thought is being actively improved in the context of developing a doctrine for the formation and development of a new type of entrepreneurial activity – green entrepreneurship. Thus, the issues of developing the basic principles of the concept of “green” business are actively discussed in the economic literature, while the emphasis in the legal literature is placed on attracting investments into the development and implementation of environmental innovations for improving certain areas of green entrepreneurship.

Purpose of the research is to clarify the current situation of Ukrainian legislation and international regulatory acts ensuring the state's environmental policy in regard to the formation and development of green entrepreneurship.

Article's main body. The relevance of the issues raised in this article is due to the fact that the leadership of our country should urgently take measures that would ensure greater stability of the functioning of entrepreneurship in new conditions, since the implementation of contradictory measures of the environmental policy or their absence in general deter investors who cannot predict further actions of the government of a particular country in this area.

Particular attention has been paid to the fact that the implementation of green entrepreneurship in Ukraine will contribute to the resolution of many economic and environmental issues that will contribute to a number of economic benefits – the creation of new jobs; increasing budget revenues due to an increase in the number of entrepreneurial companies and their production volumes; access to new world markets where competitive relations have not been formed yet, etc. Besides, the development of green entrepreneurship will directly stimulate the attraction of foreign investment into the national economy of Ukraine.

Conclusions and prospects for the development. The concept of green entrepreneurship in terms of elaborating the environmental policy of our country is one of the main elements of innovative development in the process of post-war restoration of destroyed or damaged infrastructure. Best practice of conceptual and legal principles of green entrepreneurship in the context of innovative development of Ukraine will allow minimizing the consumption of energy resources in view of their significant deficit that will contribute to the formation of a healthy society and the state of the natural environment. This necessitates the development of an action plan that would include the development and implementation of green technologies, the use of innovative energy-saving methods and energy-efficient building materials.

Key words: environmental policy, green entrepreneurship, investments, technologies, entrepreneurial company, protection of rights, responsibility.

За ДСТУ 8302:2015 цю статтю слід цитувати:

Жорнокуй Ю. М. Екологічна політика держави – прямий шлях до розвитку зеленого підприємництва. *Право та інновації*. 2025. № 3 (51). С. 83–89.